

10 spoločných základných princípov začleňovania Rómov

Cieľom týchto princípov je usmieriť inštitúcie a členské štáty EÚ pri príprave a realizácii nových politík alebo projektov v oblasti začleňovania Rómov.

Princípy sú právne nezáväzným politickým vyhlásením. Členské štáty však prisľúbili, že sa budúce iniciatívy budú riadiť nasledujúcimi princípmi:

1. konštruktívne, pragmatické a nediskriminačné politiky
2. výslovné, ale nie výhradné zameranie
3. medzikultúrny prístup
4. zameranie na plné začlenenie Rómov do väčšinovej spoločnosti
5. zohľadnenie rodového hľadiska
6. prenos politík osvedčených v praxi
7. využitie nástrojov Spoločenstva
8. zapojenie regionálnych a miestnych orgánov
9. zapojenie občianskej spoločnosti
10. aktívna účasť Rómov.

Niektoré princípy sa týkajú známych problémov, ale niektoré sú veľmi inovatívne, napríklad:

- „výslovné, ale nie výhradné zameranie“, ktorého cieľom je namiesto vyčlenenia Rómov ako samostatnej skupiny zlepšenie životnej úrovne a podmienok všetkých ľudí v podobnej situácii,
- „medzikultúrny prístup“ zdôrazňuje, že Rómovia aj väčšinová spoločnosť sa od seba môžu veľa učiť a že výmena poznatkov a zručností medzi kultúrami by sa mala podporovať spolu s bojom proti predsudkom a stereotypom,
- „zameranie na plné začlenenie Rómov do väčšinovej spoločnosti“ zdôrazňuje, že politiky by mali plne podporovať začleňovanie Rómov do bežnej spoločnosti a nie vytvárať izolované rómske osady a pracovné trhy.

Kontakty

Portál Európskej komisie
venovaný rómskej tematike
<http://ec.europa.eu/roma>

Európska komisia, GR pre zamestnanosť,
Sekcia boja proti diskriminácii
<http://ec.europa.eu/anti-discrimination>

Informačná kampaň „Za rozmanitosť.
Proti diskriminácii.“
www.stop-discrimination.info

Európsky sociálny fond
<http://ec.europa.eu/esf>

Európsky fond regionálneho rozvoja
http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/feder/index_sk.htm

KE-78-09-898-SK-D

Obrázky: JPH Woodland – © Európska únia, Reporters



Program EÚ pre Rómov



Iniciatíva Európskej únie

Fakty a čísla

Rómovia sú jednou z najväčších etnických skupín v EÚ. Odhaduje sa, že v členských štátoch EÚ žije 10 až 12 miliónov Rómov často v neľahkých podmienkach.

Podľa nedávneho prieskumu*, v ktorom sa Rómov pýtali na ich skúsenosti:

- polovica opýtaných Rómov bola za posledný rok najmenej raz diskriminovaná,
- každá osoba, ktorá bola diskriminovaná, sa v priemere za 12 mesiacov stretla s 11 prípadmi diskriminácie,
- 69% opýtaných Rómov si myslí, že diskriminácia na základe etnického alebo prístahovaleckého pôvodu je v ich krajine rozšírená.

* Správa o kľúčových údajoch č. 1 – Rómovia, EÚ-MIDIS: prieskum Európskej únie týkajúci sa menšín a diskriminácie (2009) vypracovaný Agentúrou Európskej únie pre základné práva (FRA). Tento súbor správ je prvým prieskumom, ktorý pokrýva celú EÚ a zisťuje u prístahovalcov a príslušníkov etnických skupín ich skúsenosti s diskrimináciou a rasovo motivovanou kriminalitou v každodennom živote. <http://fra.europa.eu/eu-midis>



Právne predpisy

Právomoc EÚ bojovať proti diskriminácii vyplýva z článku 19 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Od roku 2000 odsúhlasili členské štáty EÚ viacero právnych predpisov, ktoré Rómom zabezpečujú dôležité práva:

- smernica o rasovej rovnosti (2000/43/ES) prijatá v roku 2000 zakazuje diskrimináciu na základe rasového alebo etnického pôvodu na pracovisku aj v iných oblastiach života, ako napríklad vzdelávanie, sociálne zabezpečenie, zdravotná starostlivosť a prístup k tovarom a službám,
- rámcové rozhodnutie o boji proti rasizmu a xenofóbii (2008/913/SVV) schválené v roku 2008 uvádza prehľad zákonov a nariadení, ktorými by sa mali členské štáty EÚ riadiť pri trestných činoch motivovaných rasizmom alebo xenofóbiou,
- smernica o práve na slobodný pohyb a pobyt v EÚ (2004/38/ES) prijatá v roku 2004 zaručuje právo všetkých občanov na voľný pohyb v celej EÚ pod podmienkou, že pracujú, hľadajú zamestnanie, študujú, sú sebestační alebo na dôchodku.

Financovanie

Prístup Európskej komisie k rómskej problematike je síce výslovný, ale nie výhradný. Začleňovanie Rómov nie je oddelené od bežných činností EÚ. Naopak, zvláštna pozornosť sa venuje konkrétnej situácii Rómov v rámci všetkých politík a nástrojov EÚ, ktorých cieľom je zlepšenie ekonomickej situácie, zdravia, životných podmienok, pracovných príležitostí, kultúrneho porozumenia a vzdelávania všetkých Európanov.

Úplné začlenenie Rómov do spoločnosti konkrétne podporujú tieto finančné nástroje Spoločenstva:

- Európsky sociálny fond (ESF), ktorý podporuje zamestnanosť a skvalitnenie životných podmienok a pomáha ľuďom zvyšovať si vzdelanie a rozvíjať zručnosti,
- Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF), ktorý podporuje regionálny rozvoj, hospodárske zmeny, zvýšenie konkurencieschopnosti a územnej spolupráce v celej EÚ,
- program PROGRESS vrátane informačnej kampane „Za rozmanitosť. Proti diskriminácii.“, ktorý financuje činnosti na zvýšenie povedomia s cieľom bojovať proti diskriminácii Rómov,
- ďalšie činnosti Komisie a súvisiace finančné mechanizmy, napríklad Program celoživotného vzdelávania, program Mládež v akcii, program Kultúra (2007 – 2013), Akčný program pre oblasť zdravia (2008 – 2013) a pod.

Platforma EÚ pre začleňovanie Rómov

Kľúčovým záverom zasadnutia Rady EÚ pre všeobecné záležitosti v decembri 2008, ktoré nasledovalo po prvom Európskom rómskom samite zo dňa 16. septembra 2008, bolo zriadenie platformy na výmenu osvedčených postupov a skúseností so začleňovaním Rómov. Prvé zasadnutie novej platformy sa uskutočnilo 24. apríla 2009 v Prahe. Táto platforma pomôže vytvoriť racionálnejšie a efektívnejšie politické procesy na národnej, európskej a medzinárodnej úrovni.

V Prahe sa stretlo približne 70 zainteresovaných strán vrátane zástupcov jednotlivých vlád, mimovládnych organizácií, predstaviteľov EÚ a zástupcov Rómov, aby prediskutovali 10 základných spoločných princípov začleňovania Rómov. Dňa 8. júna 2009 pripojili ministri práce a sociálnych vecí EÚ tieto princípy k svojim záverom o začleňovaní Rómov.

